

Årsplan

2016-2017

Helgerud menighetsbarnehage AS

-der familien trives

www.helgerudmenighets.barnehage.no

Innhold

Innledning	3
Lekens betydning for barns utvikling	4
Arbeid mot mobbing	5
Realfag – undring og glede knyttet til matematikk og naturfag	6
Barnehagens pedagogiske innhold.....	7
Omsorg.....	9
Lek	9
Læring	10
Barns medvirkning.....	11
Det psykososiale miljøet.....	12
Danning.....	12
Språk	13
Likestilling og likeverd	14
Progresjon i fagområdene	14
Kommunikasjon, språk og tekst.....	14
Kropp, bevegelse og helse	15
Kunst, kultur og kreativitet	16
Natur, miljø og teknikk	16
Etikk, religion og filosofi.....	17
Nærmiljø og samfunn	17
Antall, rom og form	18
Overgang fra barnehage til skole	19
Samarbeid med barnas hjem	20
Dokumentasjon og vurdering.....	20
Plan for kompetanseutvikling	22
Tverrfaglig samarbeid.....	22

Innledning

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet der samfunnsmandatet er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorgs- og læringsmiljø som er til barns beste.

Årsplanen inneholder informasjon om hvordan barnehagen arbeider med omsorg, danning, lek og læring for å fremme barnas allsidige utvikling samarbeid og forståelse med barns hjem. Planen gir informasjon om hvordan barnehagelovens bestemmelser om innhold følges opp, dokumenteres og vurderes.

Vår barnehage

Helgerud menighetsbarnehage AS er eid av Helgerud menighet og har et nært samarbeid med sin eier. Barnehagen består av 1 avdeling med 17 barn fra 1-6 år, og har 5 ansatte med god og lang erfaring hos oss.

Barnehagen leier areal i underetasjen i Helgerud kirke i Bærum. Utearealet har blitt oppgradert i 2014 hvor trivsel, bevegelse og utfordringer har vært vektlagt. Driften finansieres gjennom foreldrebetaling og kommunal støtte.

Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene. Selvom vi har utvidet formålsparagraf trenger man hverken være døpt eller gå i kirken for å gå i barnehagen vår.

Vi ønsker at Helgerud menighetsbarnehage AS skal være et sted der barna trives og hvor de får utfolde seg i trygge omgivelser med omsorgsfulle voksne som er tilstede for hvert enkelt barn.

Forrige brukerundersøkelse til Bærum kommune (2013) gav oss et snitt på 5,7 og 5,8 på hhv. brukertilfredshet og brukervedvirkning (6,0 er høyeste score).

Helgerud menighetsbarnehage AS har vært et sted for læring og utvikling siden 1974.

[Barnehagemelding 2015-2025](#) skal bidra til at det blir et likeverdige og enhetlige barnehagetilbud i alle Bærums barnehager, for alle barn og foreldre.

Tidlig innsats, mestringsperspektivet og samarbeid og samhandling skal vektlegges i Bærumsbarnehagen. Barnehagen skal ses på som første trinn i utdanningsløpet, og lek, språk og god helse er spesielle faglige satsingsområder.

Det utarbeides sentrale [kvalitetsplaner](#) for arbeidet i barnehagene.

I den første tre-årsperioden, 2015 – 2018, skal kvalitetsutvikling i det pedagogiske arbeidet foregå hovedsakelig innenfor områdene:

- Lekens betydning for barns utvikling
- Arbeid mot mobbing
- Realfag – undring og glede knyttet til matematikk og naturfag

I tillegg vil andre områder, som barn fra språklige minoriteter, foreldresamarbeid, barn med særlige behov, kosthold og fysisk aktivitet ha fokus. [Overgangen mellom barnehage og skole](#) er også et område det skal arbeides med.

Lekens betydning for barns utvikling

Vi vil at alle barn skal ha en venn i barnehagen og oppleve glede og mestring ved å leke sammen med andre. Barnehagen skal ha lekemiljøer i barnehagen som gir barn med særskilte utfordringer rom og muligheter for å være den beste versjonen av seg selv i lek og samspill med andre barn.

Vårt syn på barn, og holdning til barns lek, er av stor betydning for lekens vilkår i barnehagen. Vi er bevisst på, og tror at barna lærer og utvikler seg i lek og samspill med andre barn. Barna skal få tid og rom til leken, dvs. at det fysiske miljøet inne og ute, skal være inspirerende og gi rom for ulike former for lek. Barnehagen har gode lekearealer ute som inne. For å være oppmerksomme på barnas lek, er vi aktivt deltagende.

Vi legger opp til at leken skal få gode vilkår. Miljøet er inspirerende og estetisk, og materiellet er tilgjengelig slik at det kan friste barna til å ta det i bruk. Vi mener det må være rom for det spontane hvis vi skal utvikle barns nysgjerrighet.

Med barn i alderen 1-6 år, legger vi tilrette for både parallell- og rollelek. Lekearealet vår er stort nok til at flere leketyper kan foregå samtidig. Dette gjelder både ute og inne. Barna finner lekekamerater også på tvers av årskull.

I leken har den voksne en unik mulighet til å observere om noen faller utenfor, ikke tør gå inn i lek, eller dominerer på en uheldig måte i forhold til resten av gruppen. Dette er dermed en arena hvor vi kan identifisere barn med behov for ekstra støtte.

Vi har tidligere fulgt foredrag om lek, arrangert av Bærum kommune. I og med at dette er et av satsingsområdene til kommunen fremover, regner vi med å få anledning til å holde oss fortsatt faglig oppdatert.

Arbeid mot mobbing

Vi vil at ingen barn skal mobbe eller bli mobbet i barnehagen. Det er utarbeidet en handlingsplan mot mobbing i Bærumsbarnehagen.

«Arbeid mot mobbing» er satt som det andre satsingsområdet til Bærum kommune og vi er oss emnet veldig bevisst

Hva er mobbing?

- Mobbing er når en person eller en gruppe gjentatte ganger og over tid plager og trakasserer et offer
- Mobbing handler om makt og avmakt, og det er et skjevt maktforhold mellom den som mobber og den som blir mobbet

De vanligste formene for mobbing i barnehage:

- Fysisk mobbing
- Utestenging under lek
- Sårende karakteristikker

Barnehagen har en viktig oppgave i å formidle grunnleggende verdier som felleskap, omsorg og medansvar (Rammeplanen)

Barnehagen skal:

- utvikle barnas sosiale kompetanse, selvfølelse og empati
- ha godt samspill med både barn og voksne
- være oppmerksomme på det enkelte barns trivsel og på samværsmønstre i barnegruppen

- være en trygg omgivelse for barnas oppvekst
- anerkjenne og støtte barnas egne initiativ
- gi en etisk oppdragelse i samarbeid med foreldrene

Helgerud menighetsbarnehage vil vi:

- være til stede og at alle barna blir sett, hørt og forstått
- være tydelige
- være gode rollemodeller
- bruke positive ord til og om hverandre
- jobbe sammen med foreldrene når vi oppdager tilløp til mobbing
- snakke om og sette ord på følelser
- lære å sette egne grenser og akseptere andres grenser
- lære barna å si nei og stopp i situasjoner
- oppleve og føle hvordan andre barn/mennesker har det (Forut-festen)

For å hjelpe oss, tar vi i bruk «Venner»-serien som ble utgitt 2014 i anledning FNs barnekonvensjoners 25 års jubileum.

Vi opplyser på foreldremøte, at vi har fokus på mobbing. Vi tar direkte kontakt med foreldre når vi oppdager uønsket adferd og forventer at foreldrene kommer til oss hvis de opplever en endring i barnets adferd.

Realfag – undring og glede knyttet til matematikk og naturfag

Vi vil at alle barn skal oppleve undring og glede knyttet til matematikk og naturfag.

Realfag er det siste av de tre satsingsområdene til Bærum kommune.

Barn har en naturlig interesse for realfag. Vi skal ivareta barnas interesser og nysgjerrighet for realfag og videreutvikle dem i samspill med andre barn og med voksne.

Barnehagehverdagen består av både frie og styrte aktiviteter. Vi har ansvar for å legge til rette for aktiviteter hvor realfag er inkludert. Vi skal også se og ivareta realfag som inngår i all annen aktivitet i barnehagen.

Vi skal være lyttende og oppmerksomme i forhold til den matematikken barna er interessert i. Vi resonnerer og undrer oss sammen med barna og setter ord på likheter, ulikheter, størrelser, antall, plassering, farger, mm.. Vi stimulerer barnas evne til å bruke språket slik at barna øker ordforråd, begrepsforståelse og logisk tenkning.

Gjennom naturopplevelse lærer barna seg å observere, og å legge merke til det som finnes, og å stille spørsmål ved hvorfor ting er som de er. Vi skal ha opplevelsesfellesskap med barna og uttale oss hva vi har opplevd med ord.

Ikke bare barn som er aktive i utelek og på tur. Vi skal være engasjert å utforske i naturen og vi vil invitere og vise barna naturens mangfoldighet i alle årstider og i all slags vær.

Vi skal også ha rom til kunnskaper om natur, miljø og verden. Vi grubler med barna, hva, hvorfor og hvordan med bøker, bilder, kart og tema-aktiviteter.

Barnehagens pedagogiske innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig og variert, og utformes slik at hvert enkelt barn får opplevelser og erfaringer som støtte for sin utvikling av kunnskaper, ferdigheter og holdninger. Samtidig skal innholdet støtte språklig og sosial kompetanse gjennom felles opplevelser og samvær. Barnehagens oppgaver er beskrevet i [Lov om barnehager](#) og i [Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver](#).

Vårt mål er at barna i Helgerud menighetsbarnehage i trygge rammer skal utvikle språklige og sosiale ferdigheter. Vi vil rett og slett at andre skal ha lyst til å være sammen med dem. Gjennom hele året legger vi vekt på sang, musikk, skuespill, skikk og bruk, og kirkeåret. I år har vi spesiell fokus på matematikk og tallforståelse, forming og tegn til tale. Vi blir godt kjent med hvert enkelt barn og viser respekt for barnets særegenhet og tar hvert enkelt barn alvorlig. Barna skal lære å vise omsorg, ta hensyn og hjelpe hverandre i ulike situasjoner.

I en gruppe med barn i alderen 1-6 år, får de store barna god anledning til å vise omsorg. De minste barna får gode forbilder og empatien de har med seg hjemmefra blir videreført.

Dagsrytme

	Aktivitet	Kort beskrivelse
07:30	Barnehagen åpner	Alle barna og voksne skal ha oppmerksomhet ved overlevering for å gi trygghet når de kommer om morgenen. Alle bytter håndkle og vasker hender når de kommer
07:30-09:00	Barna kan spise frokost Den frie leken	Barnehagen skal formidle gode og sunne holdninger, med vekt på bordskikk og gode samtaler.
09:00	Kort samling	Felles stund for alle barn og voksne. Markere at dagen har startet. Navnesang, opptelling på forskjellige språk og bevegelsesleker
Ca 09:15	Den frie leken eller organisert lek. Vi rydder før lunsj.	Forskjellige aktivitetsgrupper, som forming, musikk, evt. tur, lesegruppe og gym.
11:30	Lunsj	Vask av hender, god mat og gode samtaler.
Ca 12:15	Den frie leken ute i all slags vær. Noen av de minste sover ute i egen vogn i «murmestallen»	Barna går på do, vasker hender og kler på seg til utelek. Barna rydder leker på plass før vi går inn til «3-mat»
Ca 14:30	«3-mat» Frukt/grønnsaker	Barnehagen kjøper inn frukt som blir skåret opp og servert. Barna vasker hender.
Ca 15:00	Den frie leken	Om været tillater det går vi ut igjen frem til henting. Senhøstes og om vinteren er vi inne i ungdomssalen med rolige aktiviteter (tegning, lesing, lego, kapla, magneter...) til barna blir hentet.
17:00	Barnehagen stenger	

Ukesrytme

Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Lesegrupper (2-5år)	Svømming (5år) eller bibliotek (4år) Grublegruppe (5år)	Utvidet morgensamling (4-5 år) Forming (alle)	Baking (4-5-år) Gym (alle)	Tegneskole (3-5år)

Omsorg

Personalet i Helgerud menighetsbarnehage ser betydningen av sterke og varme relasjoner mellom de voksne og barna. Vi er også følelsesmessig tilgjengelig, slik at barnet kan komme til de voksne med sine følelser og få disse speilet. Overfor de minste barna er vi ekstra bevisst på øyekontakt med barnet og følger barnets initiativ, benevner og snakker om det barnet er opptatt av og opplever. Vi bestreber oss på å lære og kjenne hvert barns behov, temperament, humør og preferanser, herunder også barnets kroppsspråk. De voksne i barnehagen veileder barnet og respekterer samtidig barnets egenverdi og selvstendighet. Vi gir rom for at barna kan stille spørsmål og medvirke.

Innkjøringsfasen er preget av at vi skal lære hverandre å kjenne og tilpasse oss hverandre. Gruppedynamikken forandrer seg og noe blir nytt for både gamle og nye barn, og foreldre.

Et barn som trives har alle sansene åpne og har dermed grunnlag for utvikling og læring.

(<http://helgerudmenighet.barnehage.no/Innhold/Nyhet/63945>)

Lek

Alle barn har hver dag god tid til den frie leken. Dagen både begynner og slutter med lek. Den frie leken ligger i bunnen. Faste aktiviteter foregår gruppevis på formiddagen.

Vi har store lokaler med mulighet for å dele barnegruppen, for å variere leken. Med en barnegruppe i alderen 1-6 år, er det godt å kunne skjerme de store for de små - og omvendt.

Vi har et stort lekehus med hems som innbyr til rollelek. Der har vi kjøkkenkrok med lekemat, kopper & kar. Oppe har vi dukker, seng, kommode og klær. Duplo og biler med tilbehør står alltid lett tilgjengelig.

I ungdomssalen har vi plass til mer fysisk lek og setter f.eks opp hinderløype på torsdagsgym. I vinterhalvåret er det her vi leker etter fruktmåltidet og til stengetid. Da setter vi frem bøker, tegnesaker og leker som ikke har vært fremme tidligere på dagen.

Utearealet vårt er stort, kupert og variert. Vi har et stort lekeområde med gummibelegg, husker og klatrestativ. Her er det god plass til å springe og sykle. Oppe ved huset har vi en stor sandkasse med lekehus og sklie. Vi har litt skog og busker langs gjerdet, med jord og trestubber som inviterer til graving etter insekter og dyr. Det er viktig å kunne bli skitten på hender og klær.

Den bratte bakken vår opp til huset er så kort at barna orker å springe opp og ned - og så bratt at det kiler i magen når vi aker om vinteren.

(<http://helgerudmenighet.barnehage.no/Innhold/Side/55836>)

Læring

Trygghet er en forutsetning for at barn skal kunne lære. Dette gjelder både hjemme og i barnehagen. Vi ønsker å vise omsorg for hele familien til barnet. Det er viktig med en god innkjøringsperiode, for å trygge både foreldre og barn på at det er godt å være i barnehagen.

Barn må være praktisk og fysisk deltakende for å lære - "Learning by doing". De formelle læringssituasjonene er planlagt og ledet av personalet, de uformelle situasjonene er nærmere knyttet til hverdagsaktiviteter og her-og-nå-situasjoner, i lek, oppdragelse og annen samhandling.

Vi er opptatt av å skape en positiv stemning og kultur og legger vekt på god kommunikasjon. Vi ønsker at barna skal få mulighet til prøving, feiling og mestring og er opptatt av å utvide barnets horisonter, vekke nye interesser og stimulere til utvikling og læring. Flere dager i uken er barna delt inn i grupper etter alder (lesegruppe, tegneskole, grublegruppe). Temasamlinger skal vekke interesse og lærelyst hos barna.

I tillegg til faste opplegg, har vi mye musikk og sang hos oss. Forskning viser at musikk er viktig for barns læring. (<http://forskning.no/content/musikk-uunnvaerlig-barns-laering>)

Barns medvirkning

Barnehageloven sier:

§ 3. Barns rett til medvirkning

Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.

Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet.

Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

Barn har rett til å uttrykke seg, bli hørt og tatt på alvor, men det er vi voksne som har ansvaret. Barna kan ikke få viljen sin i enhver situasjon. Vi må være lydhøre ovenfor barnas innspill og forslag til aktiviteter og vi har en god kommunikasjon med barna. Dette innebærer at vi som voksne er lyttende, imøtekommende, forutsigbare, fleksible og bekreftende.

Barna medvirker "hele tiden". Det er mye fri lek hvor de bestemmer selv hva de vil gjøre. Uteleken er ofte friere enn inneleken. Barna skal føle at de har reell medbestemmelse i den frie leken. Ikke bare i forhold til oss voksne, men også i samspill med hverandre. Her prøver vi å rettlede barna. Vi går inn i leken og må kanskje setter grenser for de sterkeste barnas medvirkning for at flere kan få slippe til.

Iflg. Rammeplanen, har alle barn rett til medvirkning i barnehagen, også de minste. Da er det de voksnes ansvar å fange opp barnas kroppslige og verbale uttrykk, prøve å tolke dem, og å svare på uttrykkene på en tydelig og ansvarlig måte. Slik får de små barna medvirket. De minste uttrykker både følelser, intensjoner og tanker med kroppen og verbalspråket.

Barns medbestemmelse kan også være så enkelt (og vanskelig) som å få velge hvem som skal skifte bleie, knytte skolisse, lese bok, trøste, holde i hånden på tur, hvilken farge på garnet på veven, spise frukten før skiven til måltidet, melk eller vann til maten, osv...

Når det er kuldegrader er det ikke spørsmål om lue, men evt. hvilken lue.

Noe av det vi gjør:

- dele barna i mindre grupper slik at man lettere fanger opp barnas innspill og interesser
- gripe fatt i det barna ser på tv, leser i bøker, teateroppsetninger, musikk de er opptatt av, osv. Dette kommer hver sommer til uttrykk gjennom oppsetningen vår på sommerfesten.
- la barna daglig få være med på å velge aktiviteter og hvor de vil leke
- i samling; oppfordre barna til å fortelle om seg selv, interesser, etc.
- ved måltider skal voksne være nære og tilgjengelige for å fange opp barnas tanker, ideer, ønsker,
- la barna ta del i praktiske gjøremål ut fra egne premisser
- ha-med-dag
- gi barna god tid til å avslutte lek/aktivitet.
- lytte til og observere barnas kroppslige og språklige signaler i forhold til dagsrytme. Det er særlig viktig for de minste barna.
- være spontane og gripe situasjoner der barna kommer med forslag til aktiviteter

Vi har gode planer som vi ikke er redde for å legge til side når andre, nye og morsommere ideer kommer frem.

Det psykososiale miljøet

Danning

I januar 2011 ble Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver revidert som følge av endringer i barnehagelovens formålsparagraf. På bakgrunn av denne endringen har begrepet danning blitt aktualisert og debattert, og årsaken er at det tidligere begrepet oppdragelse har blitt erstattet med danning. At denne endringen har funnet sted har allerede blitt omdiskutert av ulike fagfolk, og blant annet i tidsskriftet Barnehagefolk (nr. 1 2011) kan man lese at meningene er delte. Enkelte mener det er grunn til å være kritisk til at oppdragelse har forsvunnet ut av styringsdokumentene, mens andre mener at danning er veien å gå hvis man er opptatt av å se barnet som aktør i eget liv. (https://danning.hiof.no/?page_id=123)

Vi ønsker å fremme danning ved bevisst å utvikle barns generelle sosiale kompetanse, herunder empati, samarbeid, selvstendighet, holdninger til fellesskapet, aksept for at andre er forskjellige eller mener noe annet (toleranse). Vi er bevisst hvordan man snakker til og om hverandre. Vi må huske at «små gryter har også ører».

Vi møter og hilser på foreldre og barn hver morgen. Allerhelst ute i garderoben. Det skal være hyggelig å komme i barnehagen og barna skal føle at de er ønsket og ventet.

Det er viktig å arbeide med å utvikle barns empati og følelser i samspill med andre barn og voksne. Man må kjenne og forstå sine egne følelser før man kan utvikle evnen til å sette seg inn i andres følelser. Det er et viktig steg på veien til sosial kompetanse.

Vi er 5 ansatte som heldigvis er lite borte. Når vi likevel må ha vikar, bestreber vi å holde oss til så få forskjellige som mulig. Vikaren tar seg fortrinnsvis av de største barna. Vikaren skifter ikke bleier.

Vi vil altså at barna skal være ålreite å være sammen med, at andre - voksne som barn - skal like å være sammen med barna i vår barnehage.

Språk

Barn utvikler språk i samspill med andre mennesker. For oss er kontakt og tillit mellom barn og voksen, og barn imellom; en grunnleggende forutsetning for at barn skal benytte seg av språket i hverdagen

(<http://helgerudmenighet.barnehage.no/Innhold/Nyhet/64355>)

- Alle barn skal oppleve kvalitet i det daglige samspillet med voksne og barn
- De skal oppleve at andre lytter når de har noe på hjertet
- Vi vil være bevisste på at vi er språkmodeller og bruke et variert ordforråd

I praksis betyr dette:

- Sette ord på handlinger og la barn selv sette ord på handlinger.
- Stille spørsmål for å invitere barna med inn i samtalen (DEN GODE SAMTALEN)
- Bruke hele setninger.
- Ha et variert og ordrikt språk som barn forstår betydningen av.
- Lytte og bekrefte ved å gjenta og oppmuntre til å bruke språket.

- Gjøre bruk av tegn-til-tale
- Inspirere til rollelek
- Leke med bokstaver

Likestilling og likeverd

Her kommer det stoff.

Progresjon i fagområdene

Barnehagens arbeidsmetoder er i stor grad tverrfaglige, og fagområdene vil sjelden opptre alene

Alle barna skal få ta del i innholdet i løpet av de årene de er tilknyttet barnehagen. Hver fra sitt ståsted, (med sine forutsetninger).

Detaljerte progresjonsplaner ligger som egne dokumenter på hjemmesiden vår. (<http://helgerudmenighet.barnehage.no/Innhold/Side/55918>)

Kommunikasjon, språk og tekst

Ettåringene får sett på og pratet om peke- og billedbøker. Dette gir et godt utgangspunkt for dialog.

Når vi har lesegrupper setter vi sammen gruppen etter barnets alder (eller modning). Lengde og innhold på bøkene øker med alderen, fra korte historier til fortsettelsesfortellinger.

Bokstaver og tall henger i barnehøyde på veggene, og når barna sitter ved bordet og tegner, gjenkjenner de plutselig sin egen bokstav og vil skrive den. Det er vanskelig å dele gruppen inn i alder for bokstavinteresse. Dette varierer veldig fra barn til barn og toppe seg i perioder. Da opplever vi at det smitter over på andre barn og det er lett for oss å følge dem opp.

I vår barnehage blir det bemerket at vi synger mye. Og det gjør vi! For å øke sanggleden tar vi hensyn til barnas korte stemmebånd, og legger sangen i deres lyse toneleie.

Forskning viser at sang utvikler hjernen og fremmer læring. (<http://www.dr.dk/Undervisning/Syngelyst/Musik-artikler/kjeld-fredens-2012.htm>)

Særlig de minste og de med flerspråklig bakgrunn nyter godt av sangkulturen vår.

Vi kan mange sanger med til dels mange vers og vanskelig innhold. Vi øver inn sangene på forskjellige måter, og barn lærer teksten raskt utenat. De små kan være med å synge lange fortellende sanger før de selv kan lage fullstendige setninger.

Barn er kvalitetsbevisste. Vi har selvfølgelig også "morsomme" rim og regler og sanger. "Bæ, bæ lille lam" går hånd i hånd med "Kirken, den er et gammelt hus", "Du skal ikkje sova bort sumarnatta" og "Dancing Queen". Akustikken i garderoben i Berger svømmehall førte en gang til spontan, høylydt istemming av "Fra fjord og fjære" fra barna. Det førte til mange smil fra tilhørerne som hører til generasjonen som måtte pugge salmevers.

Kropp, bevegelse og helse

Vi har en utelekeplass som er spennende hele året. I 2014 ble den oppgradert. Det nye klatrestativet vårt er kanskje beregnet for de største, men utfordrer alle aldre. Vi har gode klatrere også blant de små barna.

I "skogen" vår ved gjerdet, har det kommet et nytt lekehus og vi har et artig, litt rotete - og i vått vær - grisete lekemiljø. En stor gammel trestamme fungerer som restaurant eller buss eller hus.... (<http://helgerudmenighet.barnehage.no/Innhold/Side/55836>)

(Barna deltar på turer i nærområdet, både i liten og stor gruppe. Turen vår til Sæteren gård i desember er bare for barn over 3 år. Grublegruppen drar i Berger svømmehall.)

Bibliotekgruppa tar bussen til Rykkinn bibliotek

Om vinteren er akebakken vår så bratt at det kiler i magen, og så kort at man orker å gå opp igjen - mange ganger. Når det er mye snø lager vi bobbane og tunneller og sprøyter vann på...

Torsdag er fast gymdag med hinderløype. Ungdomssalen egner seg utmerket. (<http://helgerudmenighet.barnehage.no/Innhold/Side/55923>)

Vi forebygger sykdom bl.a. ved å ha aktivt fokus på håndvask og rengjøring.

Vi bruker stoffhåndklær. Barna har rutine på å bytte håndkle ved håndvask hver morgen.

Vi har lavt sykefravær både i barngruppen og i personalgruppen.

Barna har matpakke hver dag, men får grove hjemmebakke rundstykker på fredager.

Barnehagen kjøper inn melk, frukt og grønnsaker.

(<http://helgerudmenighet.barnehage.no/Innhold/Nyhet/64777>)

Kunst, kultur og kreativitet

I barnehagen gir vi barna mulighet til å oppleve kunst og kultur i det daglige . Å være sammen om kulturelle opplevelser, og å skape noe sammen, bidrar til samhørighet

Som tidligere skrevet, liker vi å synge. Det gjør vi daglig, både nye og tradisjonelle sanger. Vi har mange opptredener i løpet av året.

4 ganger i året synger vi for de gamle på Åpent Hus (et arrangement i kirkestuen).

2 lørdager i året har vi fest hvor barna har en 30-40 minutters forestilling. Vi inviterer foreldre, søsken, besteforeldre, venner, faddere, tanter, onkler og det kommer opptil 100 mennesker!

Det er en fin prosess med øving og finpuss. Barna lager kulisser selv med maling, klipping og tegning. Kostymene tilpasses og fornyes ved behov.

Julespillet er det samme fra år til år, vi spiller og synger juleevangeliet. Barna vokser seg inn i rollene etterhvert som årene går. Vi har engler, hyrder, konger, Josef og Maria.

Sommerspillet, derimot, blir til ut fra historier/tema/sanger som opptar barna. Slik får barna medvirket til hva vi skal opptre med (Det året "alle" barna hadde sett Hakkebakkeskogen på teater fremførte vi det som vårt sommerspill.)

Vi har fremført Kardemommeby, Hakkebakkeskogen, Mamma Mia, Alf Prøysen, Knutsen og Ludvigsen, Barnassuperreiseradio, BarneTV gjennom tidene, Trond Viggo Torgersen, eventyr ...

(<http://helgerudmenighet.barnehage.no/Innhold/Side/55838>)

I tillegg synger barna en gang under gudstjeneste i vårsemesteret.

Tegning, form og farge preger også barnehagens hverdag. Barna har alltid tilgang til

papir, fargeblyanter, lim, saks, maling, perler, vev og garn.

I tillegg er onsdager satt av til formingsaktiviteter. Vi følger årstidene gjennom et stort tre på veggen. Barna er med på å forme treet og lærer litt om naturen i de forskjellige årstider. Alt etter aktiviteten, kan også de minste bidra til å pynte på årstidstreet vårt.

Fredager har vi tegneskole for 3 til 5-åringene. Her vektlegges matematikk i formingsaktivitetene. Barna opplever å tegne, male, klippe, lime og brette (origami) med forskjellige former, farger og størrelser.

Natur, miljø og teknikk

Vi legger vekt på hvordan vi lever med naturens mangfold.

Vi skal bidra til at barna blir kjent med og får forståelser for planter, dyr, landskap, årstider og vær.

Hva gjør vi? Hva har vi?

- Kjøkkenhage med urter. I år vil vi, sammen med barna, oppgrade kjøkkenhagen med noen grønnsaker og flere urter.
- Et stort uteområde. Barna flytter på stubber og steiner og utforsker livet under. Vi har 2 store kampesteiner som viser seg å inneholde fossiler og koraller. Vi skal være engasjert og vise dette til barna.
- Bålpannen som vi fikk til 40 årsjubileet vårt gjør at vi kan grille ute i en hyggelig atmosfære. (<http://helgerudmenighet.barnehage.no/Innhold/Nyhet/65476>)
- Sorterer søppel: papir og plast.
- Et tavle som viser kalender, vær, temperatur, klær etter vær og utsikt som viser årstidene. Vi bruker tavlen i samlingsstunden.
- Formingsaktivitet. Et stort tre som er på veggen hele året og barna lager blomster, blader, frukt mm. tilpasset etter årstidene.
- Tema-aktiviteter. Gjennom FORUT og fasteprojekt blir barna kjent med klima, natur, og årstider i andre land via DVD, plakater og bilder.

Etikk, religion og filosofi

Vi har utvidet formålsparagraf og det kristne innholdet blir naturlig integrert i vår hverdag. Barn oppnår større forståelse for religion og filosofi etter hvert som de blir eldre og undrer seg og stiller spørsmål. Personalet er seg bevisst sin rolle som forbilder og blir med og møter barna i undringen deres. I tillegg til årstidene følger vi kirkeårets rytme. Vi har utviklet et opplegg for faste- og påsketid som ble større enn planlagt, og som fremdeles vokser. Barna går inn i opplegget og bidrar med det som kan forventes i forhold til alder. (<http://helgerudmenighet.barnehage.no/Innhold/Side/67154>)

Nærmiljø og samfunn

Det umiddelbare nærmiljøet vårt består Helgerud kirke, Rud barnehage, avdeling Helgerud, nærbutikk, Bærum sykehus, Gjettum brannstasjon, Kolsås hagesenter og Levre skole. Vi besøker og får besøk i varierende grad. De største barna får etterhvert tatt både buss og bane til Rykkinn, Bekkestua, Sandvika og Oslo.

Vi har siden 2004 fulgt FORUT sine utviklingsprosjekter i forskjellige land. I år «drar» vi igjen til Nepal for å møte Biswas og Nischal. FORUT har et fint opplegg med DVD, fortellinger, musikk, oppskrifter på mat og salgsvarer til en basar. Vi har fokus på dette i 14. dager i tiden rundt FN dagen, og avslutter med fest for hele familien. (<http://helgerudmenighet.barnehage.no/Innhold/Nyhet/66643>)

Antall, rom og form

På satsningsområdet realfag oppdaterer vi oss faglig gjennom litteratur, kurs og foredrag.

Hva gjør vi?

Barnehagehverdagen:

- Vi har mye musikk, sang, rim og regler. (Musikk utvikler hjernen: Matti Bergstrøm, Jon-Roar Bjørkvold)
- Vi teller barn ved opprop/samlingen (på forskjellige språk)
- Barna har tilgang til formingsmaterieill, klosser, leker, bordspill og puslespill og de erfarer gjennom former, mønstre, romfølelse og antall.
- Rydding av leker. Både ute og inne har vi bokser og kasser som er merket med bilder slik at barna sorterer og rydder etter kategorier.
- tall og terningbilder henger framme til enhver tid.
- Vi stimulerer barnas språkutvikling ved å bruke og sette ord på størrelser, tall, form, lokalisering, kategorier, farger, mønstre mm. Vi stiller åpne spørsmål og grubler sammen med barna.
- Vi har god plass både inne og ute, til alle aldersgrupper. De små har ligge- og krabbeplass på gulvet og på en stor madrass, kjenner romfølelse med kroppen og stimulerer balansen. Når de store barna har gym, kjenner de på kroppen at de er høyt, lavt, under, over, inne eller utenfor.
- Matte som tema i desember måned. Vi teller, adderer og multipliserer dagene frem mot jul.
- Matematikk-uker. Vi går ekstra gjennom formene, både taktilt og visuelt. (Navn på former med opp til 10 kanter) Vi tar det med oss i utetiden, sorterer leker etter størrelse, form og farger. (eget hefte: <http://helgerudmenighet.barnehage.no/Innhold/Side/55836>)

For de store barna

- Baking. 4 og 5åringer skal være å bake rundstykker på torsdager og alle triller rundstykker. Hvor mange? Hvilken form skal rundstykker ha? Før første søndag i advent baker vi sandnøtter. Barna gleder seg til å bake og til å telle hvor mange sandnøtter de har trillet! (Vi har trillet over 1000 stk!)
- Kjøkkenvekten vår kan også brukes til å veie matbokser (full og tom) og frukt.
- Tegneskole. Formingsaktiviteter med matematikk. Barna opplever å tegne, male, klippe, lime og brette (origami) med forskjellige former, farger og størrelser. Tegneskole har egen plan (som kommer senere...).

Kulturarena

Som menighetsbarnehage, følger vi også kirkeåret og bidrar på flere arrangementer i løpet av året. Ellers holder vi oss orientert på hva som skjer i

nærmiljøet og storsamfunnet og er med eller markerer alt fra eventuelle verdensmesterskap til lokale legokonkurranser.

Merkedager og tradisjoner

Lokale tradisjoner

- Hauger gård – bli-kjent-tur med foreldre ved starten av et nytt år
- Biblioteket på Rykkinn – fireåringer går på bibliotek ca 1 gang i mnd
- Femåringene går i Berger svømmehall
- Tur til brannstasjonen på Bekkestua om høsten i regi av Asker og Bærum Brannvesen, med avslutning på Kalvøya om våren. (femåringene)
- Solidaritetsmarkering rundt FN-dagen knyttet til et opplegg fra organisasjonen FORUT
- Åpent Hus – 4 besøk i løpet av året (FN-dagen, Lucia, Karneval og 17.mai)
Vi synger 10-15 sanger
- Vi går til Sæteren gård i desember med 4 og 5 åringene
- Vi henter vårt eget juletre på hagesenteret
- Nissefest med grøt
- Vinteraktivitetsdag
- Gudstjenester – barnehagegudstjenester før jul, på våren, og en høymesse hvor vi medvirker med 3-5 sanger
- Fasteprosjekt – fra karneval til påske, himmelfart og pinse
- Oslotur i mai iforbindelse med prosjektet «lunsj på slottet»
- Overnattingstur for førskolebarna i juni
- Forestilling og fest til jul og sommer

Overgang fra barnehage til skole

Bærum kommune har fastsatte rutiner for [overgang fra barnehage til skole](#).

Barnehagen samarbeider med skolen og legger til rette for overgang fra barnehage til skole og skolefritidsordning.

Grublisene (de som begynner på skolen) har skoleforbedrende arbeid året før skolestart og besøker skolen i juni.

Vi har "grublegruppe" for de største barna en dag i uken. De lærer å konsentrere seg, sitte stille, vente på tur og å gjøre oppgaver. Det går også på rundgang å være ordensbarn, som vasker og dekker på bordene til 12-mat.

Utover våren følger vi planen til skolene barna sogner til, (ofte er det Levre og Evje) og følger opplegget deres med besøksdag på skolene. Dette skjer i samarbeid med foreldrene. På våren har vi avslutningssamtale med foreldrene og utfylling av overføringsskjema.

På høsten har vi besøk av de barna som begynte i 1.klasse. Barna kommer på besøk etter skoletid, spiser med oss, og vi får også tid til en prat med foreldrene når de kommer. Skolebarna er spente på hvem som har fått plassen deres, og opplever at de har vokst fra barnehagen. Slik avslutter de et kapittel.

Bærum kommunes opplæringsløp ligger her: <https://www.baerum.kommune.no/globalassets/tjenester/skole/kvalitet/overgangsrutiner-versjon-2-april-2015-pdf.pdf>

Samarbeid med barnas hjem

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling (jf. [barnehageloven § 1](#)).

Barnehagen legger stor vekt på samarbeidet mellom hjem og barnehage og har jevnlig samtaler og møter med foreldrene. Vi gir foresatte muntlig rapport ved henting hver dag. Ved de formelle foreldresamtalene, skal det ikke komme opp saker som skal overraske foreldrene. De daglige møtepunktne skal sørge for at både barnehagen og foreldrene er tilstrekkelig oppdatert på hva som er viktig i barnas hverdag.

Dokumentasjon og vurdering

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes. Den enkelte barnehage står fritt til å velge metoder og omfang ut fra lokale forutsetninger og behov.

Gjennomføringen av planene må være så fleksibel at det er rom for spontanitet og barns medvirkning. Barnehagens styrer har et særlig

ansvar for å iverksette og lede barnehagens arbeid med planlegging, dokumentasjon og vurdering. Pedagogisk leder har ansvar for planlegging, dokumentasjon og vurdering av arbeidet i barnegruppen han/hun har ansvar for ([rammeplan](#), kap. 4).

Viten om personalets arbeid og barnas virksomhet i barnehagen er viktig som grunnlag for barnehagens utvikling.

I gangen har vi oppslag og bilder fra hverdagen. Foreldre kan da ta del i opplevelser barna har hatt og kommunisere med barna om deres hverdag. For å synliggjøre barnas kreativitet blir formingsarbeider utstilt i barnehagen og kirkerommet. Vi har også gode oppdateringer på hjemmesiden vår, helgerudmenighet.barnehage.no .

Gjennom hele året må personalet evaluere barnas utvikling, arbeidsmetoder og eget arbeid. Denne vurderingen skjer på møter i barnehagen. Hensikten med evalueringen er å bedre kvaliteten og utvikle barnehagen videre. Vi har egne dokumentasjons- og evalueringsskjema som vi bruker etter aktiviteter og/eller arrangementer. Disse blir lagt i emnepermer, det er lett å bla tilbake i når vi trenger det igjen (neste år)

Vi har lister for forbleieskift og soving (klokkeslett og hvor lenge) for foreldre til de minste barna. For personalet har vi egen liste som viser når vi sjekker barna som sover.

Ved behov samarbeider vi med: helsestasjonen, fysioterapeut, pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), Haug skole og ressurscenter, PSBU - psykisk helse for barn og unge og barnevernet. Denne type dokumentasjon er underlagt taushetsplikt

Vurderinger og etterlevelse av årsplan og oppdatering

De ansatte bruker personalmøter og planleggingsdager til årsplan, vurdering og evaluering fortløpende. Årsrapport legges frem for menigheten hvert år. De ansatte vil evaluere fjoråret og lage forslag til neste års årsplan som fremlegges samarbeidutvalget (SU) ved siste møte før sommerferien. Årsplanen vil bli presentert foreldre etter sommerferien.

Plan for kompetanseutvikling

Som pedagogisk samfunnsinstitusjon må barnehagen være i endring og utvikling. Barnehagen skal være en lærende organisasjon slik at den er rustet til å møte nye krav og utfordringer. Kvalitetsutvikling i barnehagen innebærer en stadig utvikling av personalets kompetanse ([rammeplan](#), kap. 1.7).

Vi benytter oss av Bærum kommunes kompetanseplan og kurstilbud. Styrer er med i nettverksgruppe.

I årene 2016/2017 deltar styrer på HiOA's styrerutdanning. Vi har mange barn under 2 år og av hensyn til dem, har vi valgt å holde kursvirksomheten til de andre ansatte på et lavere nivå enn vi pleier.

Vi ønsker bl.a. å delta på kurs om Trygghetssirkelen – COS (Circle of security). Nytt kurs starter 17. mars 2017

Førstehjelpskurs foregår på kveldstid og går dermed ikke ut over barnegruppen. Det samme gjelder eventuelle kurs arrangert av IKO.

Tverrfaglig samarbeid

Det er viktig med et godt samarbeid med instanser som PPT, barneverntjenesten og helsetjenester for barn og unge slik at barnet mottar et treffsikkert og helhetlig tilbud, og for å få til så gode tiltak som mulig i barnehagen. Alle samarbeidende parter har et selvstendig ansvar for at de ulike tiltakene som barnet mottar er godt koordinert. Tverrfaglighet og helhetlig tenkning er derfor svært sentralt for de som arbeider i barnehagen ([barnehagemeldingen](#), s. 24). «Tidlig innsatsteam» er et ambulerende team i Bærum, som består av barnehagen, PP-tjenesten, barnevern og helsetjenester, hvor foreldre kan få drøftet sin sak tverrfaglig.

Samarbeidspartnere

- Barnehagekontoret
 - o kurs (kompetanseplan)
 - o styremøter

- o Fellesopptak av barn 1. mars + suppleringsopptak
 - o Tilsyn
- Høgskolen i Oslo og Akershus
 - o styrerutdanning (2015-2017)
- Tverrfaglig utvalg
 - o styrer sitter som representant i det lokale TU. Ellers representant fra PPT, barnevernet, helsestasjon og kommunal barnehage. Rådgivende organ.
- Levre og Evje skoler
 - o overgang barnehage - skole
- Nettverksgruppe for styrere
- Helse og sosiale tjenester
 - o ved behov bruker vi PPT, BUP og/eller helsestasjoner som barna hører til.
- Rosenvilde, Dønski og Rud vgs, Gjettum og Hauger ung.sk - praksisplass for elever
- Språksenter for bhg - kurs og veiledning
- Helgerud menighet
 - o Åpent Hus
 - o Adventsmarkedet
 - o barnehagegudstjenester (jul og vår)
- Forut
 - o solidaritetsaksjon for utvikling,
- GNIST
 - o bedriftshelsetjeneste - førstehjelpskurs
- IKO
 - o kurs og litteratur
- Asker og Bærum Brannvesen
 - o opplæring og opplevelsesdager for grublegruppen